

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iij. De subiecto scientiæ & demonstrationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

fio; & propter quid, nunquam est præcognitio: unde fit ut sint quatuor præcognitiones, Quid nominis, An res sit, Quid sit, Qualis sit; & quatuor quæstiones propriè dictæ, An res sit, Quid sit, Qualis sit, Propter quid sit.

Præcognita quid sint.

Dico quartò. Præcognita illa sunt, quorum cognitio prærequiritur ad discursum; & hæc sunt tria, prædicatum, subiectum, & præmissa.

Probat.

Ratio est, quia non potest aliquid demonstrari, nisi sciatur quid significet prædicatum, quid subiectum quæstionis; & sic duo sunt præcognita, prædicatum & subiectum: & nisi sciatur, quid significet medium, eiusque connexio cum utroque extremo; & hoc est tertium præcognitum, scilicet præmissa: ergo tria sunt præcognita, prædicatum, subiectum, & præmissa.

Obiectio & eius solutio.

Neque dicas primò. Tot sunt præcognita, quot sunt præcognitiones; sicut quot sunt albedines, tot sunt alba: sed quatuor sunt præcognitiones: ergo quatuor præcognita. Distinguo maiorem. Tot sunt præcognita formaliter sumpta, quot sunt præcognitiones, concedo maiorem; tot sunt præcognita materialiter sumpta, nego maiorem. Præcognita formaliter voco ea, quæ præcognoscuntur; & de his non hic quæritur. Præcognita materialiter voco ea de quibus aliquid præcognoscitur, & hæc assero esse tria.

Obiectio 2. & eius solutio.

Neque dicas secundò. Medius terminus non minus debet esse præcognitum distinctum à præmissis, quàm prædicatum & subiectum: sed prædicatum, & subiectum sunt præcognita distincta à præmissis: ergo & medium. Nego enim maiorem, quia medius terminus non debet præcognosci extra præmissas; prædicatum autem, & subiectum debent præcognosci extra præmissas, quatenus sunt partes quæstionis. Si autem urgeas, vim illarum debere præcognosci, atque adeò plura esse præcognita, quàm tria. Respondeo, nos hic solum agere de præcognitis, quæ se tenent ex parte materiæ, non autem de præcognitis, quæ se tenent ex parte formæ, sicut vis illatiua: connexio autem prædicati & subiecti non est præcognitio, sed quæstio, & finis demonstrationis.

Obiectio 3. & eius solutio.

Neque dicas tertio, axiomata, seu propositiones vniuersalissimas, sub quibus continentur præmissæ particulares, debere necessariò præcognosci, ut infallibilis sit conclusio: ergo plura erunt præcognita, quàm tria. Nego enim antecedens, quia in ordine ad conclusionem non est necesse actu cognoscere propositiones illas vniuersales, sed tantum in ordine ad discursum, quo probentur illæ præmissæ, in quo hæc axiomata erunt præcognita, quia erunt præmissæ.

De subiecto quid debeat præcognosci.

Dico quintò. De subiecto debet necessariò præcognosci quid nominis, & communiter, an sit; id est, an sit ens verum, an fictum. Ratio est, quia non potest cognosci proprietas alicuius rei, nisi sciam, quid significet illa res, & illam non esse aliquid fictum: ergo de subiecto debet præcognosci quid nominis, & an sit, nisi demonstretur possibilitas alicuius rei; tunc enim satis est præcognosci quid nominis; non nego tamen aliquando debere præcognosci quid sit, quando proprietas per definitionem probatur; sed dixi quod communiter necessarium est ad omnem demonstrationem de subiecto præcognosci.

De prædicato quid.

De prædicato, ut est secundum præcognitum, debet necessariò præcognosci quid nominis, quia de eo cognoscitur in conclusione, an sit. De præmissis debet præcognosci quid nominis, & an sint verè, quia propter illas assentimur veritati conclu-

sionis: ergo illæ debent præcognosci verè, & multò magis quid significant.

Dico sextò. Dux tantum præcognitiones vniuersaliter ad omnem discursum sunt necessariae, quid nominis, & an sit. Aliæ verò quamuis ad aliquem discursum possint esse necessariae, non sunt tamen necessariae ad omnem discursum.

Ratio manifesta est, quia multæ sunt demonstrationes, in quibus de subiecto, prædicato, & præmissis debet solum præcognosci, quid nominis, & an sit, ut patet ex conclusione quinta.

Dux præcognitiones necessariae.

Probat.

SECTIO III.

De subiecto scientiæ, & demonstrationis.

Obiectum scientiæ aliud est complexum, & est conclusio tota demonstrationis obiectiue sumpta: aliud incomplexum, & est minus extremum conclusionis demonstratiuæ, soletque appellari magis propriè subiectum scientiæ, de quo hic quærimus, quanam res possit esse illud minus extremum, siue de qua re possit scientia haberi.

Obiecti scientiæ diuisio.

Dico primò. De ente rationis, & puro nihilo non potest haberi scientia perfectæ totalis, sed imperfectæ tantum, & secundariò per reductionem ad ens reale; ideoque subiectum perfectum demonstrationis est solum ens reale: ens autem fictum potest esse subiectum demonstrationis imperfectæ.

Conclusio negativa bipars.

Ratio primæ partis est, quia subiectum scientiæ debet habere causas, & proprietates reales: scientia enim est cognitio rei per causam: sed ens fictum nullas habet causas, & proprietates reales, ut patet: ergo non potest haberi de eo perfectæ scientia. Deinde scibilitas est proprietas entis realis, sicut intelligibilitas; & hoc apertè docet Philosophus 4. & 11. Metaph. cap. 1. & subscribunt communiter omnes Philosophi.

Pars 1. probatur.

Ratio secundæ partis est, quia entia rationis sæpe considerantur in scientiis ut in Logica, & Metaphysica. Deinde possunt de non ente multa certò cognosci, v.g. quod non ens nullas habeat reales proprietates, quod sit cognoscibile secundariò, quod non sit existens: ergo scientia partialis & imperfecta potest dari de non ente. Nomine autem scientiæ hic non intelligimus cognitionem rei per causam necessariam, sed quamlibet cognitionem discursiuam euidentem.

2. Pars probatur.

Dico secundò. Subiectum demonstrationis, & scientiæ non debet esse ens per se, sed dari potest scientia de ente per accidens, quod habet unitatem aliquam ordinis: de aggregato autem per accidens materialiter sumpto non datur scientia. Quid & quotuplex sit ens per accidens in categoriis dictum est.

Conclusio negativa bipars.

Ratio primæ partis est, quia multæ scientiæ considerant ens per accidens, ut Medicina considerat animal, quatenus sanabile; Moralis hominem, quatenus capacem beatitudinis; Politica Rempublicam, Arithmetica numerum, Musica numerum sonorum: sed hæc omnia sunt entia per accidens ordinata: ergo ens per accidens ordinatum potest esse subiectum scientiæ.

Ratio primæ partis.

Ratio secundæ partis est, quia ens aggregatum per accidens sumptum materialiter, v.g. acervus lapidum, non habet vllas proprietates necessarias: ergo materialiter sumptum non est scibile. Materialiter, inquam, sumptum; nam sumptum formaliter potest habere veras proprietates, v.g. quod habeat multas essentias completas; & ut sic est aliquid scibile.

Secundæ partis ratio.

Conclusio
affirmatiua.

Dico tertio. Subiectum scientiæ, & demonstrationis, si sit aliquid creatum, debet esse aliquid commune, vel aliquid purè singulare secundum aliquam proprietatem communem: v.g. de Petro, vt Petrus est, non potest dari demonstratio, nec scientia: de Petro autem, vt homo est, potest dari scientia: vnde fit, vt de singularibus non detur scientia primò, & propriè; sed tantum secundariò, & communiter.

Probatur.

Ratio est, quia ens planè contingens, quod nullas habet proprietates necessarias, non potest sciri: sed singulare vt sic, est ens planè contingens, neque vllas habet proprietates necessarias, præter communes & essentielles: ergo singulare non potest sciri, nisi secundum proprietates communes, & essentielles.

Obiectio
prima & respon-
sio.

Neque dicas primò, singularitatem esse aliquid scibile; hoc enim fateor: sed singularitas sumpta in communi non est aliquid purè singulare.

Secunda
illius respon-
sio.

Neque dicas secundò, de Deo posse haberi scientiam, cum tamen sit ens singulare; hoc enim concedo: propterea in conclusione addidisti *sciri aliquid creatum*. Certum enim est, posse dari scientiam de Deo, cum sit ens necessarium, & habeat veras proprietates demonstrabiles per causam virtualem, vt dicitur inferius. Aduerte autem nos hinc semper loqui de scientia propriè dicta omnino immutabili. Nam si scientia significet notitiam certam, & claram, potest dari scientia de singularibus; quo pacto diximus propositiones de futuris esse determinatè veras, sed hoc nomen scientiæ latius sumitur.

Conclusio
affirmatiua.

Dico quartò. Subiectum scientiæ, & demonstrationis debet esse incorruptibile, & æternum, id est inuariabile secundum essentialia prædicata, non quantum ad existentiam realem actualem. Ita Aristoteles primo posteriorum, cap. septimo, & sexto Ethicæ, cap. tertio.

Probatur.

Ratio est, quia si obiectum scientiæ non sit inuariabile, scientia non erit certa, & infallibilis, idèque in definitione scientiæ additur, illius obiectum non posse aliter se habere. Neque dicas, de rebus corruptibilibus dari scientiam; Physica enim est ferè tota de rebus corruptibilibus. Respondeo enim, dari scientiam de rebus, quæ sunt corruptibiles secundum existentiam actualem, sed incorruptibiles secundum veritatem prædicatorum essentialium; quia propositiones essentielles de illis semper sunt veræ. Huiusmodi est totum obiectum Physicæ.

Obiectio &
eius respon-
sio.

SECTIO IV.

Maius extremum demonstrationis.

Vidimus quam res possit esse subiectum scientiæ, siue de quibus possit aliquid sciri: videndum superest quam res sciri possint de huiusmodi subiecto.

Conclusio
prima.

Dico primò. Prædicatum demonstrationis à priori perfectissimæ, quæ potissima dicitur, necessariò est prima passio subiecti, id est illa proprietas, quæ immediatè fluit ab essentia: v.g. vt de homine fiat demonstratio potissima, prædicatum illius demonstrationis debet esse, *discursum*, quod immediatè fluit ab essentia hominis; & ab eo fluit admiratiuum, ab admiratiuo risibile; atque ita si risibile, vel admiratiuum sint prædicata demonstrationis, poterunt illa quidem esse à priori, sed non potissima.

Probatur.

Ratio est, quia illa dicitur demonstratio potissima, in qua prima passio demonstratur de subiecto per differentiam essentialem.

A Dico secundò. Prædicatum demonstrationis à priori, quæ non est potissima, potest esse quacunque passio manans ab essentia subiecti.

Conclusio
secunda.

Ratio est, quia possunt proprietates probari per essentiam rei tanquam per veram causam: ergo possunt demonstrari à priori.

Probatur.

Dico tertio. Prædicatum essentialiale metaphysicum (id est pars definitionis) potest demonstrari à priori per causam extrinsecam, non per causam intrinsecam, v.g. rationalitas potest à priori demonstrari de homine per causam finalem, & efficientem (quæ vocantur causæ extrinsecæ) non autem per causam materiale, vel formalem (quæ dicuntur causæ intrinsecæ.)

Conclusio,
bipartita.

Ratio primæ partis est, quia prædicatum essentialiale metaphysicum habet veram causam extrinsecam, propter quam necessariò conuenit subiecto. V.g. rationalitas habet causam finalem, scilicet beatitudinem, propter quam necessariò conuenit homini. Domus habet causam finalem, propter quam ex recto & parietibus debet construi; quæ causa finalis est propulsatio iniuriarum aëris: ergo prædicatum essentialiale potest demonstrari à priori de aliqua re, cui conuenit.

Ratio pri-
mæ partis.

Ratio secundæ partis est, quia essentia rei est primum in re, id est, nihil habet se prius intrinsecum rei: ergo essentia rei non potest probari per causam intrinsecam de ipsa re.

Ratio se-
cundæ parti-
tis.

Neque dicas: Hæc demonstratio est verè à priori. *Omne rationale est sensitiuum: omnis homo est rationalis: ergo est sensitiuum*. In ea enim medium est differentia constitutiva subiecti: ergo prædicatum essentialiale potest probari per causam intrinsecam.

Respondeo illam demonstrationem esse à posteriori, quamuis medium sit differentia constitutiva subiecti; medium enim non est causa prædicati, sed aliquid eo posterius, cum medium sit gradus inferior, prædicatum autem sit gradus superior.

Dico quartò. Prædicatum aliquod essentialiale, saltem physicum, potest demonstrari per causam intrinsecam subiecto, de quo demonstratur.

Conclusio
4.

Ratio est, quia forma substantialis est essentialis composito physico: sed illa potest demonstrari per materiam, quæ est causa intrinseca compositi, v.g. si dicas: *Omne quod habet materiam, habet formam: cælum habet materiam: ergo habet formam. Omne quod habet corpus organicum, habet animam: equus habet corpus organicum: ergo habet animam*. Quæ demonstrationes sunt verè à priori: ergo prædicatum aliquod essentialiale physicum potest demonstrari per causam intrinsecam. Neque dicas, essentiam rei non posse demonstrari à priori, quia nihil est in re prius ipsa essentia; & clarè Aristoteles docet, non posse de aliqua re demonstrari à priori, quid est; hoc enim intelligendum est vel de tota essentia, vel de prædicato essentiali metaphysico, non autem de prædicato essentiali physico.

Ratio.

Dico quintò. Tota definitio potest demonstrari per causam intrinsecam, non per causam intrinsecam.

Conclusio

Ratio est, quia definitio conuenit rei per aliquam causam extrinsecam: ergo potest per eam demonstrari. Sic demonstrare possumus domum esse compositum artificiale ex parietibus & recto per finem ipsius domus. Quod autem demonstrari non possit per causam intrinsecam, ratio est, quia in ipsa definitione adæquatè sumpta continentur omnia, quæ sunt de essentia rei, alioqui esset diminuta: ergo si definitio demonstraretur per aliquid intrinsecum, demonstraretur per seipsam; & in hoc sensu dixit

Probatur.